

Intervju med
Stina Nilsson Bassell
om hennes senaste
historiska roman
Den blå gardinen

av *nettesbokhylla*

Hur kom du på idén med denna bok? Handlingen och även brottet?

Allting började med ett slut. Nej, men det har krånglat med kroppen så våren 2020, precis när pandemin började, hade Boktugg en novelltävling. Det var då jag tänkte till. Kanske att min kropp orkar kortare skrivprojekt? Och det här verkade spännande, tänkte jag. Man skulle ta en äldre roman och lägga till eller dra ifrån eller lyfta upp eller lyfta ned. Jag kastade mig in i min favoritroman av Jane Austen Stolthet och Fördom. De två äldre systrarna, tänkte jag, de kan man göra mer av.

Sedan ville jag placera dem i ett fattighus. Jag tittade i Östergötland och där i Linköping fann jag ett fattighus som det stod om. Bra, tänkte jag, nu har jag en del av spelplanen. Tiden hade jag redan tänkt att den skulle vara omkring år 1860. En tid i nöd, en tid i förändring. Två unga kvinnor som plötsligt ska hamna på en herrgård. Genom magi? tänker ni. Nej, genom kvinnornas idoga karaktärer och en välvillig herrgårdsägare. Var finner jag en herrgård i närheten? Aha, där fann jag en utanför Norrköping som står kvar än idag. Himmelstaplunds (idag Himmelstalunds) herrgård. Den var bra. Nu ska jag bara hitta på ett herrskap som hjälper de unga kvinnorna dit. Men då såg jag att det redan fanns ett herrskap, herr och fru Alreik, under just den tiden som var perfekta för mitt ändamål.

Herr Alreik hade testamenterat till Gustavianska barnhuset i Norrköping och till Uppsala Universitet samt fem särskilda stipendier för studerande vid Norrköpings Högre Elementar-Laroverk (numera De Geergymnasiet). Han var redan en humanist. En sådan som jag ville ha i mitt skrivprojekt.

När jag började så kom jag alltmer bort från novelltävlingen och det skrivande tog mer och mer plats i mitt liv. Det började leva sitt eget liv (som vanligt). Och mitt i allt detta var jag så tacksam över att kunna skriva utan att kroppen sade stopp. Jag fick givetvis ta till lösningar på mina problem. Sitta med nackstödet och skriva. Därefter en annan stol med foten upp. Några timmar på vardera stol. Sista tiden med boken satt jag vid datorn med foten upp på en stol. Men jag var så lycklig. Det som var tänkt som ett kort skrivprojekt blev nu den längden som jag älskar att befinna mig i. Uppslukad av karaktärerna och tiden forsade händelserna fram som i en vaktparad. En snabb vaktparad ;) Min önskan om ett längre skrivprojekt blev besannad. Och runt omkring härjade coronan. Så det blev ett himla härj både runt omkring mig och inne i mig. Men vad gjorde det? Det blev två fattiga kvinnor som kunde uppfylla sina drömmar. Det de inte visste om att de hade. Det är precis det jag vill skriva om. Att det går vägen ibland. Jag ville också få in ett mord, rättegång och någon mer fruktansvärd händelse. Kvinnorna skulle försöka lösa mordgåtan med en assistent.

Deras nyfikenhet och tankesätt skulle få herr Alreik att baxna. Så skrev jag. Allt ivrigare och med karaktärerna växande framför mina ögon. Men titta där: Det fanns en kommissarie under den tiden som hade löst "Det stora bankrånet". Han blev senare känd som Östergötlands Sherlock Holmes och han ska givetvis ta en plats på scenen. I min bok.

Assistenten i min bok får bli hans assistent.

Jag ville också att det textila skulle få en framträdande roll. Den får ju ofta så liten plats. Precis som fattighjon. Det var ju en utmärkt plats för det med Norrköpings textilindustri utanför dörren. Där hade bland många textilindustrier Norrköpings Bomullsväveri AB sitt säte. Även kallad Tuppen.

Rättegångar är intressanta. Det ville jag ha med tänkte jag också. Hjälp, jag kan ingenting om det. Men det var likadant som med allting annat den här tiden: Jag visste ingenting. Så, det var bara att söka. Samma sak med den tredje katastrofala händelsen: Utnyttjande av barn. Där emellan ville jag att det vardagliga skulle spela en lika stor roll. Lyckades jag? Om det vet jag ej. Det är endast läsarna som kan vara domare över det. Allting växte och till slut kunde jag sätta punkt.

Att få leva med karaktärerna i ett år var en ynnest och jag längtar tillbaka till dem. Men då är det bara att tänka på något i det jag skrivit så flammar det upp och brinner minst lika bra som när jag skrev om dem.

Var mördarna redan från början uttänkta eller kom det allteftersom idén och boken skrevs?

Det växte fram under tiden. Vad jag visste från början var att kokerskan skulle vara skum. Släktingen till herr Alreik skulle vara skum och vara en dotter till kokerskan. En son till kokerskan skulle utföra dådet. Allt för att få mer pengar och makt. Kokerskans familj skulle vara släkt med en av dem som utförde "Det stora bankrånet" några år tidigare i Linköping. Nils Strid (en av dem) får bli hennes bror, tänkte jag. Släktdrag.

Jag älskar herrgårdar och slott, så måste få veta. Finns Himmelstahlund på riktigt?

Ja, Himmelstahlunds herrgård (Himmelstahlunds är den äldre stavningen som jag använder i romanen) står i Norrköping (då stod den utanför).

Vilket ställe är det som är inspirationen?

Jag tittade på herrgårdar i hela Sverige för att göra mig en bild. Detta av gamla foton och beskrivningar. Jag plockade lite här och där och tog vad som fanns. Givetvis försökte jag plocka in vad som fanns av just Himmelstahlunds herrgård. Tyvärr fanns det inte så mycket. Men jag hoppas jag fick in något av känslan som fanns i en herrgård på den tiden.

Hur lång tid tog det att skriva den?

Ungefär ett år.

Från att den var en idé till publicering?

Ungefär ett och ett halvt år.

Hade du en klar plan från början till slut?

Det kröp fram ur varje vrå. Och ur springorna på väggen.

Tänkte om du körde på att detta vill jag ha med men lite mer som stödord?

Ja, jag plockade fram sanna fakta samtidigt som fiktionen rullade på i en iver att de skulle vävas ihop på ett snyggt sätt.

Finns det någon karaktär i boken som stör dig?

Ja, du, de tjuvaktiga och lögnaktiga. De vidriga som utnyttjade fattighjon. Som gjorde hemska handlingar. Fruktansvärda. En del var svåra att skriva om, men nödvändigt. Det är som att spy galla ;) Befriande att få ur sig det. För det finns ju där.

Rent personlighetsmässigt om du förstår hur jag menar?

Jag förstår precis. Kokerskans son och dotter samt hon själv. De som hade små flickor inlåsta för att utnyttja dem. Lögnare och tjuvaktiga människor. De som inte levde efter det sanna och riktiga.

Hur känns det att boken är här?

Underbart och skrämmande.

Jag har varit i en bubbla i ett år och nu spricker den lite. Fantastiskt och läskigt. Jag hoppas den kan spricka lite till.

Bokens huvudpersoner?

Namnen, Olga och Helga, ville jag ha på huvudkaraktärerna. Det var min mormors och hennes tvillingsysters namn. Nu är de inte ens syskon i boken, men jag tog lite karaktärsdrag från dem. Bollade med det och hamnade sedan i karaktärerna jag ville ha.

Jag vill oftast ha något att "fästa blicken på" så jag tog bilder från nätet till var och en av de viktiga personerna. Kvinnor och män från den tiden. Dessa hade jag sedan framför mig. Jag ville att de skulle starta en kvinnögrupp och jag ville att de skulle vara med i att utreda ett mord och två andra brott. Jag ville att de skulle vara nyfikna, och jag ville att de som fattighjon skulle få det bättre. Kunna göra det de drömt om, eller det de inte visste att de drömt om.

Finns du med i någon av karaktärerna?

Jo, det är nog lite här och lite där, men mest i Olga, tror jag. Det blir nog så att mina egna tankar och känslor spelar en roll. Det skulle vara konstigt annars. Det är ju jag som skriver ;)

Det är som att kasta sig ut i rymden och tillbaka till djupet av mitt hjärta. Så slungas man hit och dit som en gunga. Ibland går det fort, ibland är det lugnt, men det står sällan stilla. Vilken gunga! Och jag är så lycklig och tacksam för att jag får gunga så. Det är som att allt har fallit på plats när jag har pennan (tangentbordet) i min hand. Tack för att jag kan ge ut böcker och tack alla läsare! Ni får mig att skriva vidare. Ni läsare och min egen glöd!

Intervju med Stina Nilsson Bassell av nettesbokhylla 2022.

